

ten Levy konsekvent for Morton og også i titlen på hans doktordisputats er der fejl, s. 130 og s. 137). Den slags små faktuelle fejl er dog helt uvigtige sammenlignet med den positive impuls, som bogen vil give til fremtidig forskning.

Jens Henrik Koudal

1. Jfr. Wolfgang Suppan i *Jahrbuch für Volksliedforschung* 40 (1995).

Ludwig Finscher (Hrsg.): *Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Sachteil 1. A-Bog. Bärenreiter & Metzler, Kassel 1994. XLIX s. + 1644 sp. Ill. Noder. ISBN 3-7618-1102 (Bärenreiter) og 3-476-41001-3 (Metzler). DM 348,-.*

Da det første hefte af *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, i daglig tale MGG, udkom i 1949 (pris: 18 kr., såvidt jeg husker), blev der stillet store forventninger. Her blev et meget stort brod slået op – til gavn for musikforskningen ja, men nok også i den hensigt at genetablere tysk musikvidenskab efter nazitiden med dens *Lexikon der Juden in der Musik* (Berlin, 1940) og andre rædsler. Hovedredaktøren Friedrich Blume var en mand, man kunne nære tillid til. Forventningerne blev da også i vid udstrækning indfriet; men det tog tid, næsten 20 år, at komme frem til det sidste opslagsord. Så fulgte to supplementsbind i 1973 og 1979, og endelig i 1986 udkom det helt nødvendige registerbind. Da havde *The New Grove* allerede været på markedet i seks år. Ville den nu erobre feltet? Det var der mere end ét tegn på. Mange vil hellere læse engelsk end tysk, og så var værkerfortegnelser og bibliografier her langt mere overskuelige.

Den nye MGG udgives af Bärenreiter i Kassel og J.B. Metzler i Stuttgart i fællesskab. Den skal komme i 20 bind, mod tidligere 14 + 2, opdelt i to dele, en sagdel på 8 bind, 1994-98, og en persondel på 12 bind, 1998-2004. Som hovedredaktør står Ludwig Finscher, en musikforsker med et meget bredt virkefelt rækende fra renaissanceen til det 20. århundrede. I sin måde at angribe og behandle musikvidenskabelige problemstillinger på er han ikke ulig sin forgænger.

Man kan mene, at det er vel tidligt at starte en ny udgave så snart. Men det er der nu flere

gode grunde til. For det første må det ses som et modtræk imod at blive slået helt af marken af den nyere engelske konkurrent med tabet af det, som MGG har fremfor denne, til følge. Det havde været Blumes hensigt at forene det strengt saglige med det essayistiske ved at inddrage større tematiske områder (lande, epoker, genrer etc.) og give plads for en historisk vurdering af fremstående begivenheder og personligheder i mere bredt anlagte fremstillinger, vel at mærke uden at prisgive sagligheden. Dette har været MGGs adelsmærke; men det er svært at føre ud i livet. Blumes egen artikel „Romantik“ er mønstergyldig i så henseende, og Nils Schiørrings artikel om Danmark kunne nævnes i samme åndedrag. Hvis dette aspekt skulle opretholdes i mere moderne form over for det mere blot-leksikalske, måtte MGG føre sig frem på markedet i fornyet skikkelse. For det andet må det konstateres, at visse artikler, især i begyndelsen af alfabetet, ikke ganske lever op til Blumes intention. F.eks. må man i dag tage sig til hovedet, når man læser, hvad Ernst Laaff og Albert Welck (især den sidste) har at sige om begrebet atonalitet. Endelig trængte, som allerede nævnt, typografien i den gamle MGG til gøres mere brugervenlig.

Disse behov må det her foreliggende første bind af den nye udgaves sagdel med stikord fra „Aachen“ til „Bogen“ i det store og hele siges at imødekomme. Artiklerne er næsten alle skrevet om fra grunden, og der er taget nye stikord ind, f.eks. „Adelaide“ (i Australien), „Afro-amerikanische Musik“, „Absolute Musik“, „Ärhus“ og „Bibliche Instrumente“, mens andre er gledet ud, f.eks. „Aberdeen“, „Abendland“, „Absolutismus“ og „Bayern“. Sådanne dispositioner vil altid kunne diskuteres og er utvivlsomt også blevet det her. Hvad der har ført til det foreliggende resultat, er det endnu for tidligt at gisne om. Alfabetiseringen er også ændret, således at man nu ikke skal søge Ægypten under „Ae“, men under „Ä“, somom det var et A.

Nogle artikler er blevet stærkt forøget. Således er den tidligere artikel om Berlin på 40 spalter af Ingeborg Allihn blevet udvidet til 70. Hans Hickmanns „Ägyptische Musik“ på 13 spalter er blevet til „Ägypten“ af Ellen Hickmann og Salwa El-Shawan Castelo-Branco på 48 spalter. Den 9-spaltede „Äfrikanische Musik“ (H. Hickmann) er blevet til „Äfrika südlich der Sahara“, en hel lille afhandling på 146 spalter af Gerhard Kubik og Arthur Simon. Til

gengæld er der ikke opslagsord på de enkelte stater i Afrika, sådan som *The New Grove* har det. Hermed antydes en vurdering af nationalstaternes betydning for musiketnologien, som i hvert fald nogle forskere vil tage afstand fra. Artiklen om atonalitet er naturligvis erstattet af en helt ny og ganske anderledes indsigtfuld udredning af Elmar Budde. Enkelte andre er blevet forkortet, således „Agende“ fra 10 til 6 og „Air“ fra 11 til 4. Endelig er der nogle, der fylder det samme, men er skrevet helt om; det gælder f.eks. „Aufklärung“ af henholdsvis Eberhard Preußner og Wilh. Seidl, 11 spalter.

Typografi og layout har undergået en glædelig forandring til det bedre. Typerne er lidt mindre; til gengæld er linjeafstanden større, hvilket letter læsningen. Dertil kommer, at artiklerne nu fremtræder opdelt i afsnit, ofte med egne undertitler og deres undertitler, hvad tillader læseren at danne sig et overblik over indholdet, noget som ganske fattes i den gamle *MGG* med dens helt monoforme spalter. I bibliografierne har man valgt at sætte forfatternavne med kapitæler, men stadig med forskel på store og små bogstaver, altså f.eks.: FR. GRASBERGER. Desuden sættes et udfyldt kvadrat (■) mellem alle titler. Det letter overblikket enormt. Det skrift, der henvises til, sættes i kursiv, hvadenten det er en artikel eller en bog – mon det er en praksis vi skal til at vænne os til? Tidsskriftet eller bogen, hvori artiklen findes, sættes med vanlige typer.

Mærkeligt nok findes der ingen indholdsfortegnelse i den nye *MGG*. Brugeren må blade selv. Til gengæld anføres forfatterne alfabetisk med angivelse af den enkeltes bidrag. Alene den omstændighed, at kun ganske få forfattere er anført med mere end ét emne, tyder på, at man har bestræbt sig på at finde frem til forfattere med et så dybtgående kendskab til de enkelte emner som muligt.

Af danske bidrag findes i dette bind to. Det drejer sig om artiklerne „Århus“ og „Athos“ af henholdsvis Claus Røllum-Larsen og Bjarne Schartau. De er begge særdeles omhyggeligt udarbejdet og informationsrige; blot kunne man have ønsket en for folk uden for byzantineres kreds bedre forståelig præcisering af klosterrepublikken Athos' geografiske beliggenhed.

Jeg har set nærmere på „Ars antiqua“ og „Ars nova“, der begge i den gamle *MGG* er repræsenteret med store, tunge artikler af Heinrich Bessler, og som *The New Grove* behandler

helt overfladisk. De er i den nye *MGG* beskrevet af Wolf Frobenius og Karl Kuegle, og så har man tilføjet artiklen „Ars subtilior“ skrevet af Maricarmen Gómez og Ursula Günther. Mens „Ars antiqua“ her er strippet for ethvert nodeeksempel, er eksemplermaterialet til „Ars nova – Ars subtilior“ betragteligt udvidet og transskriberet med undtagelse af en enkelt facsimile af et manuskript, der i øvrigt, ligesom i visse tilfælde i den gamle *MGG*, er formindsket ned til ulæselighed.

Hvis tidsplanen holder, vil vi om ni år have en ny og i hvert fald i nogen grad bedre *MGG* på bogreolen.

Jan Maegaard

Reidar Sevåg og Olav Sævi (red.): Norsk folke-musikk, serie II: Slåtter for vanlig fele, bind 1-2 Oppland. Universitetsforlaget, Oslo 1992. I alt 575 s. Noder. ISBN 82-00-21586-5 og 82-00-21585-7.

Bakom det något prosaiske navnet *Slåtter for vanlig fele*, del I-II Oppland, döljer sig två mäktiga volymer med norsk spelmansmusik. Det är 938 låtar från framförallt Gudbrandsdalen, ett av de starkaste fästena för äldre spelmansmusik på fiol i Norge. Bland notsidorna får vi möta en enastående rik musiktradition, som innehåller både låtar och ett sätt att forma dem som har en obändig kraft och skönhet som fortsätter att fascinera även i dagens mediadominerade och s.k. multikulturella värld. Idag anno 1994 kan man få höra 'springleikar efter Hans W Brimi' spelas av rockmusiker från Göteborg för tonåringar som knappast har en aning om vare sig Gudbrandsdalen eller Ottadalen ligger och definitivt aldrig har hört namnet Brimi. Det hindrar inte att nya generationer spelmän i låtarnas hemtrakter fortsätter att ge sina versioner av den låt Pillar-Guri spelade vid striden mot de skotska knektarna 1612. Det är alltså ingen utdödd musik som möter oss på dessa notsidor, vilket gör det naturligt att utgåvan framförallt är utformad med tanke på utövarna av musiken.

Det är ett mycket gediget verk, som sätter musiken i centrum. Förutom en inledningstext på ett trettiotal sidor, en engelsk översättning, samt ett femtiotal sidor låtkommentarer och re-